

Н. В. Іванова,
 д. е. н, професор, завідувач кафедри підприємництва і торгівлі,
 Національний університет "Чернігівська політехніка", Чернігів, Україна
 ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0001-6622-7310>
 С. О. Кононенко,
 аспірант, Національний університет "Чернігівська політехніка", Чернігів, Україна
 ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1898-2204>

DOI: 10.32702/2306-6814.2023.6.168

РИЗИКИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛЬНОЇ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ АУТСОРСИНГУ

N. Ivanova,
 Doctor of Economic Sciences, Professor, Head of the Department of Entrepreneurship and Trade, Chernihiv
 Polytechnic National University, Chernihiv, Ukraine
 S. Kononenko,
 Postgraduate Student, Chernihiv Polytechnic National University (Chernihiv, Ukraine)

RISKS OF ECONOMIC SECURITY IN THE CONTEXT OF GLOBAL DIGITALIZATION OF OUTSOURCING

У статті розглянуто концепцію економічної безпеки, а також надано авторське визначення категорії "економічна безпека". Авторами сформовано інтегровану систему економічної безпеки, а також розглянуто роль аутсорсингових послуг в процесі забезпечення економічної безпеки. Сформовано умови вибору постачальника аутсорсингових послуг з урахуванням вимог економічної безпеки суб'єкта господарювання. Проаналізовано умови виникнення ризиків корупції та їх вплив на економічну безпеку суб'єктів господарювання. Розглянуто місце та значення державного управління в забезпеченні економічної безпеки, особливості провадження антикорупційної політики як інструменту регулювання взаємовідносин сторін економічної безпеки в умовах активного залучення цифрових технологій та аутсорсингу. Окрему увагу приділено питанням запобігання корупції у контексті тенденцій діджиталізації аутсорсингу. Обґрунтовано важливість цифрової трансформації комунікаційного простору у триаді держава — бізнес — аутсорсер.

The article analyzes the concept of economic security, as well as provides the author's definition of the category "economic security". The authors formed an integrated system of economic security, and also considered the role of outsourcing services in the process of ensuring economic security. The conditions for choosing a supplier of outsourcing services have been formed, taking into account the economic security requirements of the business entity. The role of the state in ensuring economic security through the implementation of anti-corruption policy is considered. Particular attention is paid to the issue of corruption prevention in the context of trends outsourcing digitization.

Economic security is the basis for ensuring uninterrupted functioning of the enterprise in particular and the state as a whole. At the same time, economic security can be ensured at the state level by the development and implementation of anti-corruption policy, and at the enterprise level by the use of outsourcing services. Taking into account the algorithm of cooperation between the enterprise and the outsourcer can minimize potential risks for the enterprise. However, the issue of digitization needs further research outsourcing for e-commerce companies operating in the online environment.

Institutional and infrastructural support has a significant impact on the overall level of economic security of the enterprise. The established legislative framework provides an institutional basis for regulating the activities of the business sector. However, problems of economic security at the state level pose a much greater threat to the functioning of the national economy and ensuring the security of the state as a whole. At the same time, the concept of economic security, both at the level of the enterprise and the state, should be considered from the point of view of the criticality of the consequences and impacts, while at the same time having the basis of ensuring stability and

stability in countering external threats in the long term. Close cooperation between all interested parties, starting from the public and private sectors, ending with scientific circles, civil society and international organizations should contribute to solving the issues and problems of ensuring the economic security of the state in general and business structures in particular. From the point of view of the state, manifestations of corruption that lead to a decrease in the efficiency of management and pose a direct threat to the country's security require considerable attention. The main reason for the phenomenon of corruption is the desire of individuals to use their official position to satisfy their own needs.

Therefore, the search for tools to reduce the scale of the spread of corruption in order to protect public interests and the state in general, the use of preventive measures, the activation of the activities of institutions, the functioning of an effective legal mechanism, as well as the continuous monitoring of corruption factors should become priority areas of the state anti-corruption policy. The implementation of these tasks is possible, among other things, thanks to the digital transformation of the communication component, as well as the introduction of a third disinterested party.

Use of digitized services outsourcing can provide advantages not only to the enterprise, but also to the public administration system as a whole. Also, protect against manifestations of corruption. However, we note that it is necessary to develop a control system that will allow to eliminate potential threats to economic security. Thus, the transfer of non-key business processes can reduce the burden on the business entity, but does not pose a significant threat to economic security, because the company continues to control key strategic business processes.

Ключові слова: економічна безпека; система економічної безпеки; забезпечення економічної безпеки; аутсорсинг; цифровізація економіки; діджиталізація; цифрова трансформація; корупція; антикорупційна політика держави.

Key words: economic security; system of economic security; ensuring economic security; outsourcing; digitization of the economy; digitization; digital transformation; corruption; anti-corruption policy of the state.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Ефективність діяльності суб'єкта господарювання будь-якого рівня значною мірою залежить від його можливості чинити опір ризикам і загрозам. На мікрорівні проблема економічної безпеки в сучасних реаліях набуває першочергового значення, адже дозволяє підприємству залишатися конкурентоспроможним на ринку, забезпечуючи при цьому реалізацію поставлених цілей в короткостроковій та довгостроковій перспективах. На макrorівні економічна безпека набуває першочергового значення, адже представляє собою складову національної безпеки. Актуальність дослідження цих аспектів набуває ще більшого значення з урахуванням сучасних тенденцій повсюдного поширення аутсорсингу як способу оптимізації процесів, як у бізнес-середовищі, так й у сфері державного управління. При цьому в працях науковців недостатньо висвітлені потенційні можливості та загрози аутсорсингу саме в контексті економічної безпеки.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Питання економічної безпеки охоплює широке коло досліджень таких вітчизняних вчених, як Білошкурська Н., Варналій З., Васильців Т., Вашай Ю., Ілляшенко О., Малаховський Ю., Олейніков Є., Паршин Ю., Паршина О., Савченко Ю., Тульчинська С., Франчук В., Фісуненко П.

Ролі аутсорсингу присвятили свої наукові праці Боримська К., Гончарова М., Горова К., Качан О., Кучук А., Матвій І., Морозова Є. та інші. Проте відмітимо недостатнє висвітлення питання ризиків економічної безпеки та їх мінімізації саме в контексті глобальної діджиталізації аутсорсингу.

Незважаючи на значну кількість наявних публікацій, питання появи та мінімізації ризиків економічної безпеки на макро— та мікрорівнях в контексті глобальної діджиталізації аутсорсингу потребує поглибленого вивчення та аналізу. Зазначене визначило тему та мету цієї наукової роботи.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Метою статті є дослідження сутності системи економічної безпеки та її складових на всіх рівнях господарювання, виявлення шляхів мінімізації ризиків економічної безпеки з використанням послуг аутсорсингу в контексті глобальної діджиталізації бізнес-процесів, в тому числі через реалізацію державної політики у цій сфері.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Наразі у науковому полі можна відзначити наявність декількох підходів до дефініції економічної безпеки, а, отже, відсутність єдності поглядів у цьому напрямі. Адже визначення, надані різними вченими, ідентифікують концепцію економічної безпеки з різних точок зору. Так, М. Гончарова [1, с. 74] визначає як "стан фірми,

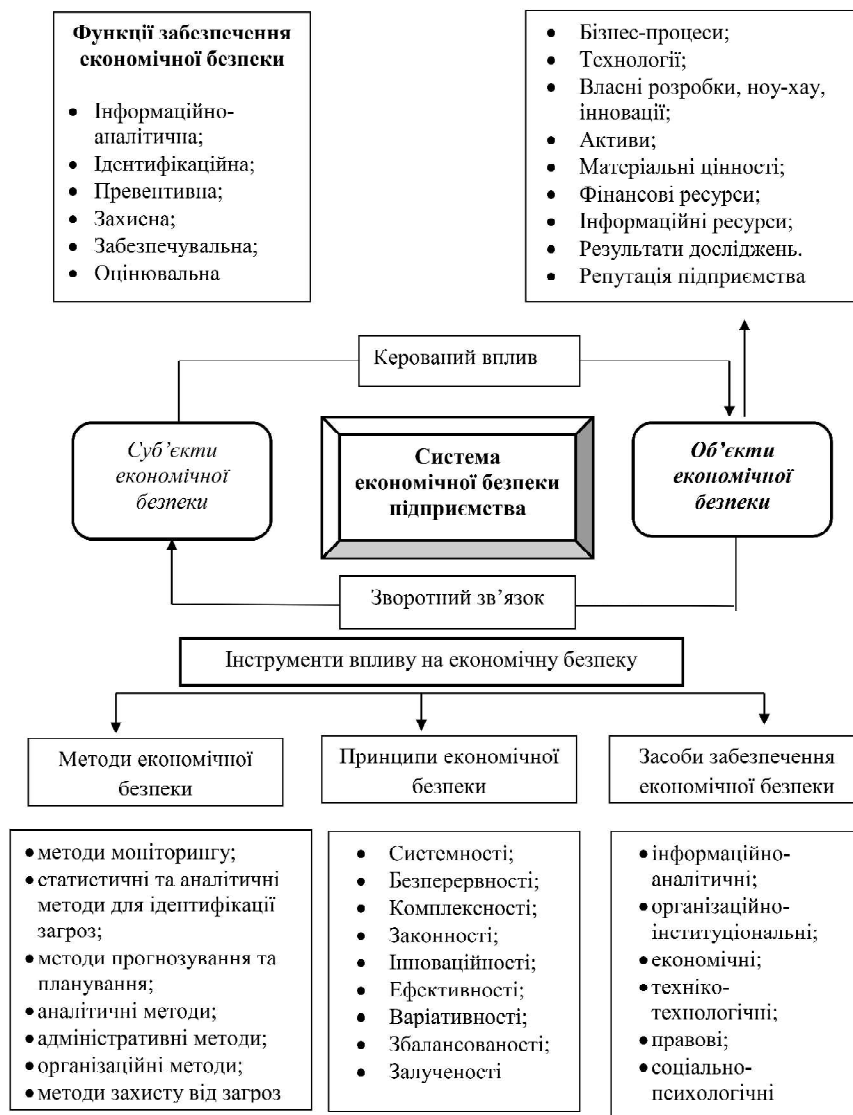

Рис. 1. Інтегрована система економічної безпеки підприємства

Джерело: складено авторами на основі [2; 3].

коли ресурси підприємства, і прибутковість бізнесу дозволяє з певністю прогнозувати стабільність існування та розвитку підприємства на поточному часовому відрізку та в майбутній перспективі", тим самим підкреслюючи здатність підприємства накопичувати економічний потенціал та зберігати його всупереч факторам загрози із зовнішнього середовища. Автори іншого дослідження [2, с. 23] розглядають економічну безпеку з позицій функціонального та захисного підходу, при якому центральне поняття розглядається як "стан функціонування суб'єкта господарювання, за якого забезпечується стабільний розвиток бізнесу, а також наявне ефективне використання всіх видів наявних ресурсів і підприємницьких можливостей, гармонізація бізнес-інтересів (захист прав власності, належні умови функціонування, ідеальна інституційна підтримка), що спрямовані на захист бізнесу від негативного впливу внутрішніх і зовнішніх загроз і небезпек".

А. Фісуненко [3, с. 23] пропонує застосувати процесний підхід, а саме розглядати як "процес створення умов досягнення достатнього рівня економічної безпеки за рахунок захисту від загроз, що базується на прин-

ципах, функціях, методах і засобах, спрямованих на підвищення ефективності, інноваційності та конкурентоспроможності діяльності підприємства". Є. Морозова та О. Качан [4, с. 217] визначають в якості ключової ознаки здатність до адаптації, зберігаючи при цьому основні властивості, підкреслюючи, що економічна безпека проявляється як "здатність суб'єкта господарювання адаптуватися до змін зовнішнього і внутрішнього середовища, забезпечуючи досягнення конкурентних переваг у динаміці".

Узагальнюючи існуючі дослідження та з урахуванням сучасних тенденцій глобалізації, які певною мірою розмивають та суттєво розширюють межі функціонування суб'єктів господарювання, ми пропонуємо термін "економічна безпека" розглядати як такий стан суб'єкта будь-якого рівня господарювання, за якого він здатний нівелювати внутрішні та зовнішні загрози і ризики свого існування у короткостроковому та довгостроковому періодах на основі принципів і методів стійкого цілеспрямованого функціонування та сталого розвитку.

Ризики економічної безпеки класифікуються за наступними критеріями: за видами діяльності підприємства; залежно від можливого результату; за сферою походження; за причинами виникнення; за ступенем обґрунтованості прийняття ризику; за відповідністю допустимим межах; за ступенем впливу під час

реалізації ризику; за можливістю [5]. Однак, незалежно від походження ризиків, пошук шляхів управління і мінімізації ризиків зумовлює пошук шляхів забезпечення економічної безпеки підприємства, що представляє собою "сукупність необхідних взаємопов'язаних елементів, діяльність яких спрямована на протидію внутрішнім і зовнішнім загрозам з метою захисту корпоративних економічних інтересів та створення безпечних умов розвитку" [6]. Це зумовлює необхідність використання системного підходу до розуміння сутності економічної безпеки підприємства. Так, у роботі [6, с. 56] автори визначають систему економічної безпеки як "організовану сукупність взаємопов'язаних елементів (суб'єктів, об'єктів, функціональних складових, умов та критеріїв) управлінської інфраструктури підприємства націлених на реалізацію основної мети управління економічною безпекою підприємства, вираженою у забезпеченні стабільного та ефективного розвитку підприємства, нейтралізації та елімінації ключових загроз внутрішньої організації та зовнішнього джерела походження".

На рисунку 1 представлено систему економічної безпеки, сформовану авторами, яка наочно ілюструє

процес забезпечення економічної безпеки підприємства.

Сформованій системі притаманна можливість отримання зворотного зв'язку стосовно стану об'єктів економічної безпеки, що можуть піддаватися негативному впливу та загрозам з боку зовнішнього середовища. Водночас діяльність підприємства базується на специфічних системних принципах, що дає змогу залучати наявні засоби забезпечення економічної безпеки та методичний інструментарій її прогнозування, оцінки та захисту.

Інтегрована система економічної безпеки підприємства також надає можливість планувати діяльність, здійснювати моніторинг середовища стосовно відношення до об'єктів економічної безпеки. За допомогою здатності системи до зворотного зв'язку відбувається виявлення та здійснення заходів щодо реагування на загрози, а також контроль та вдосконалення системи [8].

Інституціональна та інфраструктурна підтримка чинить суттєвий вплив на загальний рівень економічної безпеки підприємства. Так, сформована законодавча база дає інституціональну основу для регламентування діяльності підприємницького сектору. Однак, на нашу думку, проблеми економічної безпеки на державному рівні становлять значно більшу загрозу для функціонування національної економіки та забезпечення безпеки держави в цілому. При цьому концепція економічної безпеки як на рівні підприємства, так і держави, повинна розглядатися з точки зору критичності наслідків та впливів, водночас маючи за основу забезпечення стабільності та стійкості в протидії зовнішній загрозам у довгостроковому періоді. Тісна співпраця між усіма зацікавленими сторонами, починаючи від державного та приватного секторів, закінчуючи науковими колами, громадянським суспільством та міжнародними організаціями повинна сприяти вирішенню питань та проблем забезпечення економічної безпеки держави в цілому та підприємницьких структур зокрема [8]. Значної уваги з точки зору держави потребують корупційні прояви, що призводять до зниження ефективності управління та несуть пряму загрозу безпеці країни [15]. Згідно зі Стратегією економічної безпеки України на період до 2025 року, корупція визначена як одна із загроз у сфері інвестиційно-інноваційної безпеки [15]. Основною причиною виникнення явища корупції прагнення особових осіб використати службове положення для задоволення власних потреб. Побудова ділових відносин між посадовцями та представниками бізнесу задля досягнення особистих цілей, оминаючи правове регулювання; вкорінення бюрократичного механізму у державних структурах; недосконалість нормативно-правової бази, а також надмірний податковий та адміністративний тиск на суб'єктів підприємництва являють собою причини виникнення корупційних явищ.

Тому пошук інструментів для зменшення масштабів поширення корупції з метою захисту суспільних інтересів та держави загалом, використання превентивних

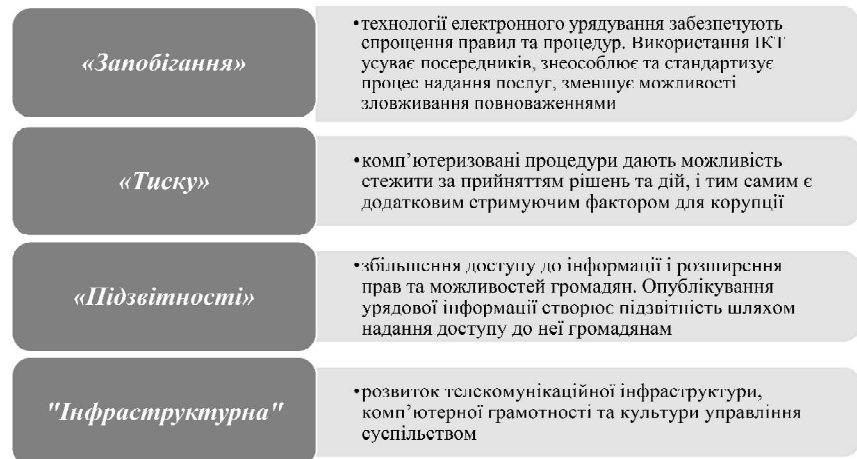

Рис. 2. Антикорупційні стратегії на основі цифрової трансформації

Джерело: сформовано автором на основі [19].

заходів, активізація діяльності інститутів, функціонування дієвого правового механізму, а також безперервний моніторинг корупційних чинників мають стати пріоритетними напрямками державної антикорупційної політики [10]. При цьому антикорупційна політика повинна здійснюватися на основі принципів об'єктивності, ефективності, компетентності, пріоритетності, прозорості та ситуаційності [11].

Стратегічна основа боротьби з корупцією повинна враховувати наступні складові:

- чітке визначення завдань, відповідальності, термінів, очікуваних результатів та координація виконання, за якого стратегія направлена одночасно і на вдосконалення загальної антикорупційної системи та її мінімізацію у найбільш пріоритетних сферах з подальшою розробкою "дорожньої карти" реалізації стратегії;
- робота над пріоритетними напрямками, визначеними громадянами, бізнесом, суспільством, де корупційний вплив є найбільшим зі розробкою та реалізацією комплексу заходів з протидії корупції [12].

Ефективним засобом нівелювання корупційних ризиків, який вже довів свою дієвість у багатьох країнах світу, є цифрова трансформація взаємовідносин між суб'єктами господарювання у сфері бізнесу та державою у частині надання державних послуг. Саме це середовище взаємодії є одним з ризикових з точки зору виникнення корупції, а відтак, і порушення економічної безпеки учасників. У питаннях електронного урядування та електронної демократії Україною останніми роками здійснено суттєвий прорив та напрацьовано практику реалізації електронної комунікації з громадянами та бізнесом у сфері державного консультування і послуг. Розроблено та впроваджено нові сервіси, котрі забезпечують активне використання цифрових технологій та нівелюють вплив суб'єктивного фактору, а отже мінімізують корупційні ризики.

У роботі [19] на основі аналізу закордонного досвіду виділено основні антикорупційні стратегії на основі цифрової трансформації урядування та демократії для країн для України (рис. 2).

Наступним інструментом забезпечення економічної безпеки як на рівні підприємства, так і держави, є передача бізнес-процесів на аутсорсинг. На сьогодні значна

Рис. 3. Стратегічний потенціал процесів підприємства при використанні аутсорсингових послуг

Джерело: сформовано автором на основі [4].

кількість підприємств використовує послуги аутсорсингу у своїй діяльності. Сутність концепції аутсорсингу проявляється у передачі бізнес-процесів, які традиційно виконувалися всередині самого підприємства, сторонній компанії, що має необхідні компетенції на довгостроковій перспективі, орієнтоване на результат [4; 13]. Розрізняють ІТ-аутсорсинг, виробничий аутсорсинг, аутсорсинг бізнес проектів та аутсорсинг у сфері послуг [9].

Серед основних переваг використання аутсорсингу можна виділити здатність підприємства зосередитися на першочергових питаннях та пріоритетних напрямках діяльності, при цьому спеціалізовані питання передаються на розгляд висококваліфікованих спеціалістів, що знижує необхідність підприємства у підтримці великого штату співробітників. При цьому якісний результат діяльності аутсорсингових компаній нівелює витрати підприємства на їх залучення, тим самим загалом знижуючи рівень загальних витрат підприємства. Таким чином, підвищення рівня керованості підприємства, зменшення кількості непрофільних функцій, оптимізація розміру підприємства є тими перевагами, що спонукають обирати послуги аутсорсингових компаній [13]. Тому можна стверджувати, що аутсорсинг здатен стати інструментом стратегічного управління діяльності підприємства.

Значного поширення набуває здійснення аутсорсингу дистанційними способами за допомогою інформаційних технологій, особливо серед підприємств, які провадять діяльність в онлайн бізнес-середовищі. Продуктивність надання аутсорсингових послуг, що здійснюється за рахунок діджиталізації дозволяє підприємствам надавати якісні послуги, забезпечуючи цільові показники ефективності, що підтверджується дослідженнями Everest Group, де понад 70% компаній зі списку Fortune 500 використовують моделі аутсорсингу для своїх фінансових і бухгалтерських операцій [15]. До бізнес-процесів, які можна переносити на дистанційний аутсорсинг, можна віднести: узгодження договорів, реєстрації угод, проведення закупівель, запровадження ефективної логістики процесів, організації бухгалтерського обліку, координації дій з партнерами, запровадження постійного моніторингу взаємозв'язків з клієнтами, а також технічної підтримки бізнесу [17].

При цьому підвищується роль інформаційної безпеки, що передбачатиме, у тому числі: управління системами захисту від кібератак; управління антивірусними

системами, між мережевими екранами, системами збору та обробки інформації про інциденти, аутентифікації і авторизації [18].

Однак думки науковців щодо ролі аутсорсингу та його відношення економічної безпеки підприємства розділилися. Так, частина науковців [1-2, 4, 18] підтримують використання послуг аутсорсингу та підкреслюють його позитивну роль у забезпеченні економічної безпеки підприємства, висловлюючи припущення про можливість аутсорсингу стати базисом для стратегії виживання організації. При цьому частина авторів [8], вважають, що передача окремих бізнес-процесів сторонній організації здатна поставити під загрозу систему економічної безпеки підприємства. Це пояснюється, перш за все, складністю координації діяльності аутсорсингової фірми підприємством-замовником, проблемою моніторингу та контролю, а також загрозою захисту персональних даних [14].

Автори цієї статті погоджуються з думкою, що використання послуг аутсорсингу здатне надати суттєві переваги підприємству, проте зазначимо, що необхідно розробити систему контролю, котра дозволить нівелювати потенційні загрози економічній безпеці. Так, передача неключових бізнес-процесів здатна знизити навантаження з підприємства, проте не приносить значної загрози економічній безпеці, адже підприємство продовжує контролювати ключові стратегічні бізнес-процеси. Типова класифікація бізнес-процесів підприємства в залежності від їх стратегічного потенціалу представлена на рисунку 3.

Як можна побачити, група тактичних рішень, представлена процесами створення продукту чи послуги, або виробництва продукції, може переноситися на аутсорсинг, проте група стратегічних та суперстратегічних рішень повинна залишатися під керівництвом підприємства. Після вибору бізнес-процесів, які можуть бути передані на аутсорсинг, необхідно продумати процедуру передачі цих бізнес-процесів. При цьому корисним може бути наступний алгоритм: встановлення цілей, яких хоче досягти підприємство при використанні послуг аутсорсингу; вибір аутсорсера; укладання договору між сторонами; управління процесом здійснення аутсорсингу; здійснення контролю якості надаваних аутсорсером послуг. Варто зазначити, що у процесі складання договору необхідно зазначити, що сторона що надає аутсорсингові послуги, приймає на себе матеріальну відповідальність межах договору за результатами наданих послуг. При цьому відповідальність може бути передбачена як у вигляді відшкодування збитку (враховуючи упущену вигоду), так і штрафів [13].

Договір також повинен регламентувати межі діяльності аутсорсингових компаній, їх обов'язки, при чому може бути передбачено укладання додаткових угод, наприклад, Договору про нерозголошення комерційної таємниці. При цьому, як зазначається у дослідженні [13, с. 62], відсутність чітко прописаних законодавчих норм щодо можливості притягати аутсорсингові компанії до відповідальності за поширення інформації або використання її в інтересах третіх осіб створює середовище,

за якого лише спільно підписані між учасниками аутсорсингового договору заяви щодо конфіденційності інформації створюють умови низького рівня ризику.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Економічна безпека є базисом забезпечення безпечності функціонування підприємства зокрема та держави в цілому. При цьому на рівні держави економічна безпека здатна забезпечуватися розробкою та впровадженням антикорупційної політики, а на рівні підприємства — використанням послуг аутсорсингу. Врахування алгоритму співпраці підприємства та аутсорсера здатне мінімізувати потенційні ризики для підприємства. Однак подальших досліджень потребують питання діджиталізації аутсорсингу для підприємств електронної комерції, які здійснюють діяльність в онлайн-середовищі.

Література:

1. Гончарова М. Аутсорсинг як інструмент забезпечення економічної безпеки. Проблеми підвищення конкурентоспроможності підприємств в умовах ринкового середовища: VI Всеукр. науково-практ. конф.: тези доп., м. Дніпропетровськ, 24 берез. 2015 р. Дніпропетровськ, 2015. С. 74—76. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/60049/5/GoncharovaM.pdf> (дата звернення: 19.02.2023).
2. Onyshchenko S., Maslii O., Ivaniuk B. The impact of the external environment on the economic security of Ukrainian business. Науковий журнал "Економіка і регіон". 2020. Т. 1, № 76. С. 22-29. URL: [https://doi.org/10.26906/EiR.2020.1\(76\).1914](https://doi.org/10.26906/EiR.2020.1(76).1914) (дата звернення: 19.02.2023).
3. Фісуненко П. А. Забезпечення економічної безпеки підприємства: сутність, принципи, функції, методи, засоби. Економічний простір. 2019. № 152. С. 176—203. URL: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/152-15> (дата звернення: 19.02.2023).
4. Морозова Є.П., Качан О.М. Особливості використання аутсорсингу з метою підвищення економічної безпеки підприємства. Комунальне господарство міст. 2012. № 104. С. 216—220. URL: <https://eprints.kname.edu.ua/25734/1/216-220%20Морозова%20ЄП.pdf> (дата звернення: 19.02.2023).
5. Василішин С. Ризики економічної безпеки в системі обліково-аналітичного забезпечення управління підприємствами. Проблеми системного підходу в економіці: бухгалтерський облік, аналіз та аудит. 2019. Т. 3, № 71. С. 178—183.
6. Франчук В.І. Особливості організації системи економічної безпеки вітчизняних акціонерних товариств в умовах трансформаційної економіки: монографія. Львів: Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2010. 440 с.
7. Тульчинська С. О., Солосіч О. С., Чорній В. В. Вплив діджиталізації управлінських процесів на систему забезпечення економічної безпеки підприємства. Інвестиції: практика та досвід. 2021. № 9. С. 54—58. URL: DOI: 10.32702/2306-6814.2021.9.54 (дата звернення: 19.02.2023).
8. Малаховський Ю., Онофрійчук О., Кулішова О. Економічна безпека підприємницьких структур в умовах діджиталізації. Центральнотраїнський науковий вісник. Економічні науки. 2020. Т. 5, № 38. С. 263—272. URL: <https://www.cceol.com/search/article-detail?id=974242> (дата звернення: 19.11.2022).
9. Попело О., Іванова Н. Формування та реалізація антикорупційної політики в контексті забезпечення економічної безпеки держави. Проблеми і перспективи економіки та управління, 3(27), С. 29—36. URL: [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2021-3\(27\)-29-36](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2021-3(27)-29-36)
10. Гбур З. В. Фактори впливу корупції на економічну безпеку та шляхи їх вирішення. Інвестиції: практика та досвід. 2017. № 21. С. 77—81. URL: <http://www.investplan.com.ua/?op=1&z=5777&i=16> (дата звернення: 19.02.2023).
11. Samiilenko, H., Ivanova, N., Shaposhnykova, I., Vasylenko, L., Solomakha, I., Povna, S. (2021). Corruption as a Threat to Economic Security of the Country. International Journal of Computer Science and Network Security, 21 (12), 316—322. URL: <https://doi.org/10.22937/IJCSNS.2021.21.12.44>
12. Боримська К. П. Використання аутсорсингових послуг: загроза забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємств. Бухгалтерський облік, аналіз та аудит: проблеми теорії, методології, організації. 2013. № 1. С. 57—68. URL: <http://194.44.12.92:8080/jspui/bitstream/123456789/2181/1/8.pdf> (дата звернення: 19.02.2023).
13. Кучук А.О. Ризики використання аутсорсингу для економічної безпеки суб'єктів господарювання України. Економіка та суспільство. 2021. № 24. С. 1—6. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-24-45> (дата звернення: 19.02.2023).
14. Діджиталізація аутсорсингу: як по-новому вирішувати звичні завдання. Mind.ua. URL: <https://mind.ua/openmind/20188945-didzhitalizaciya-aoutsorsingu-yakro-novomu-virishuvati-zvichni-zavdannya> (дата звернення: 19.02.2023).
15. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 11 серпня 2021 року "Про Стратегію економічної безпеки України на період до 2025 року": Указ Президента України від 11.08.2021 р. № 347/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/347/2021#Text> (дата звернення: 19.02.2023).
16. Паршина О. А., Паршин Ю. І., Савченко Ю. В. Економічна безпека в умовах діджиталізації: сучасний стан та перспективи розвитку інформаційного суспільства. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2019. № 2. С. 167—174. URL: <https://visnik.dduvs.in.ua/wp-content/uploads/2019/11/2-19-ua/31.pdf> (дата звернення: 19.02.2023).
17. Аутсорсинг інформаційної безпеки — MO Group. MO Group — From Protection to Security. URL: <https://www.mogroup.com.ua/?p=399> (дата звернення: 19.02.2023).
18. Ілляшенко О. В. Детермінанти системи економічної безпеки підприємств. Економічна безпека. 2015. Т. 5/6, № 25. С. 4—7.
19. Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб.: у 15 ч. / за заг. ред. А.І. Семенченка, В.М. Дрешпака. Частина 5: Інструменти електронного

урядування та електронної демократії у запобіганні корупції в органах публічної влади / [Ю. Б. Пігарев, І. С. Куспляк, В. М. Дрешпак]. К.: ФОП Москаленко О. М., 2017. 58 с.

References:

1. Honcharova, M. (2015), "Outsourcing as a tool to ensure economic security", *Problemy pidvyshchennia konkurentospromozhnosti pidpriemstv v umovakh rynkovoho seredovyshcha* [Problems of increasing the competitiveness of enterprises in the conditions of the market environment: material of VI All-Ukrainian. scientific and practical conference], Dnipropetrovsk, Ukraine, pp. 74-76, available at: <https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/60049/5/GoncharovaM.pdf> (Accessed 25 Feb 2023).
2. Onyshchenko, S., Maslii, O. Ivaniuk, B. (2020), "The impact of the external environment on the economic security of Ukrainian business", *Naukovyi zhurnal "Ekonomika i rehion" "Economics and Region"*, vol. 1(76), pp. 22—29. [https://doi.org/10.26906/EiR.2020.-1\(76\).1914](https://doi.org/10.26906/EiR.2020.-1(76).1914)
3. Fisunen, P. A. (2019), "Ensuring Economic Security Of The Enterprise: Essence, Principles, Functions, Methods, Means", *Ekonomichnyi prostir — Economic space*, vol. (152), pp. 176—203. <https://doi.org/10.32782/2224-6282/152-15>.
4. Morozova E., and Kachan, O. (2012), "Peculiarities of using outsourcing to increase the economic security of the enterprise", *Komunalne hospodarstvo mist — Communal management of cities*, vol. (104), pp. 216—220, available at: <https://eprints.kname.edu.ua/25734/1/216-220%20Morozova%20ЄП.pdf> (Accessed 25 Feb 2023).
5. Vasylyshyn, S. (2019), "Risks of economic security in the system of accounting and analytical support for enterprise management", *Problemy systemnoho pidkhodu v ekonomitsi: bukhhalterskyi oblik, analiz ta audyt — Problems of the systemic approach in economics: accounting, analysis and auditing*, vol. (3 (71)), pp. 178—183.
6. Franchuk, V.I. (2010), *Osoblyvosti orhanizatsii systemy ekonomichnoi bezpeky vitchyznianskykh aktsionernykh tovarystv v umovakh transformatsiinoi ekonomiky: monohrafiia* [Peculiarities of the organization of the system of economic security of domestic joint-stock companies in the conditions of the transformational economy: monograph], Lviv. state University of Internal Affairs, Lviv, Ukraine.
7. Tulchynska, S., Solosich, O. and Chornii, V. (2021), "The influence of digitalization of management processes on the economic security system of the enterprise", *Investytsiyi: praktyka ta dosvid — Investments: practice and experience*, vol. (9), pp. 54—58. DOI: 10.32702/2306-6814.2021.9.54.
8. Malakhovskiy, Yu., Onofriychuk O., and Kulishova, O. (2020), "Economic security of business structures in the conditions of digitalization", *Tsentralkoukrainskyi naukovyi visnyk. Ekonomichni nauky — Central Ukrainian Scientific Bulletin. Economic Sciences*, vol. (5(38)), pp. 263—272, available at: <https://www.cceol.com/search/article-detail?id=974242> (Accessed 25 Feb 2023).
9. Popelo, O. and Ivanova, N. (2021), "Formation And Implementation Of Anti-Corruption Policy In The Context

Of Ensuring The Economic Security Of The State", *Problemy i perspektivy ekonomiky ta upravlinnia — Problems and Prospects of Economics and Management*, vol. 3 (27), pp. 29—36. [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2021-3\(27\)-29-36](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2021-3(27)-29-36)

10. Hbur, Z. (2017), "Factors of influence of economic security corruption and ways for their solution", *Investytsiyi: praktyka ta dosvid — Investments: practice and experience*, vol. (21), 77—81. <http://www.invest-plan.com.ua/?op=1&z=5777&i=16>.

11. Samiilenko, H., Ivanova, N., Shaposhnykova, I., Vasylychenko, L., Solomakha, I. and Povna, S. (2021), "Corruption as a Threat to Economic Security of the Country", *International Journal of Computer Science and Network Security*, vol. 21 (12), pp. 316—322. <https://doi.org/10.22937/IJCSNS.2021.21.12.44>

12. Borymska, K. P. (2013), "The use of outsourcing services: a threat to ensuring the financial and economic security of enterprises", *Bukhhalterskyi oblik, analiz ta audyt: problemy teorii, metodolohii, orhanizatsii — Accounting, analysis and audit: problems of theory, methodology, organization*, vol. (1), pp. 57—68, available at: <http://194.44.12.92:8080/jspui/bitstream/123456789/2181/1/8.pdf> (Accessed 25 Feb 2023).

13. Kuchuk, A. (2021), "Risks Of Using Outsourcing For The Economic Security Of Business Entities In Ukraine", *Ekonomika ta suspilstvo — Economy and society*, vol. (24), pp. 1—6. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-24-45>

14. Belians'kyj, D. (2018), "Digitization of outsourcing: how to solve common tasks in a new way", *Mind.ua*, available at: <https://mind.ua/openmind/20188945-didzhitalizaciya-outsorsingu-yak-po-novomu-virishuvati-zvichni-zavdannya> (Accessed 25 Feb 2023).

15. President of Ukraine (2021), Decree "On the Economic Security Strategy of Ukraine for the period until 2025", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/347/2021#Text> (Accessed 25 Feb 2023).

16. Parshina, O. A., Parshin, Yu. I. and Savchenko, Yu. V. (2019), "Economic security in the conditions of digitalization: the current state and prospects for the development of the information society", *Naukovyi visnyk Dnipropetrovskoho derzhavnoho universytetu vnurishnikh sprav — Scientific Bulletin of the Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs*, vol. 2, pp. 167—174, available at: <https://visnik.dduvs.in.ua/wp-content/uploads/2019/11/2-19-ua/31.pdf> (Accessed 25 Feb 2023).

17. MO Group (2018), "Outsourcing of information security", available at: <https://www.mogroup.com.ua/?p=399> (Accessed 25 Feb 2023).

18. Ilyashenko, O. V. (2015), "Determinants of the system of economic security of enterprises", *Ekonomichna bezpeka — Economic security*, vol. (5/6 (25)), pp. 4—7.

19. Pigarev, Yu. B. Kusplyak, I. S. and Dreshpak, V. M. (2017), *Elektronne uriaduvannia ta elektronna demokratiia* [E-governance and e-democracy: training. help.: at 15 vol.], Chastyna 5: Instrumenty elektronnoho uriaduvannia ta elektronnoi demokratii u zapobihanni koruptsii v orhanakh publichnoi vlady [Part 5: Tools of e-governance and e-democracy in preventing corruption in public authorities], FOP Moskalenko O.M., Kyiv, Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 08.03.2023 р.